

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 32 hallituksen esityksen johdosta laiksi moottoriajoneuvoverosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunta on 30 päivänä syyskuuta 1983 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 82 laiksi moottoriajoneuvoverosta annetun lain muuttamisesta. Tämän esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt ed. Martikaisen ym. lakialoitteen n:o 32 laiksi moottoriajoneuvoverosta annetun lain 17 §:n muuttamisesta sekä ed. Aaltion ym. toivomusaloitteen n:o 107 traktorin polttoaineen verovapaudesta polttopuiksi käytettävää puuta ym. kotimaista polttoainetta kuljettaessa, ed. Ikosen ym. toivomusaloitteen n:o 173 traktorien polttoaineverotusta koskevien säännösten selkeyttämisestä, ed. Joutsenlahden ym. toivomusaloitteen n:o 199 polttoaineen ostositten käyttämisestä osoittamaan traktorin olleen muussa kuin maatilatalouteen kuuluvassa ajossa, ed. Jyrkilän ym. toivomusaloitteen n:o 219 verottoman polttoaineen käytön sallimisesta maataloustraktoreissa tilapäisesti maatalouteen kuulumattomissa ajoissa, ed. Malmin ym. toivomusaloitteen n:o 304 verovapaasta polttoaineesta turkistarhausta ja puutarhaviilijä varten, ed. Valon ym. toivomusaloitteen n:o 408 moottoriajoneuvoveron poistamisesta ammattimaiselta kuorma-autoliikenteeltä ja ed. Viljasen ym. toivomusaloitteen n:o 487 linjaliikenteessä käytettävien linja-autojen veronhuojennuksista. Eduskunta on lähettänyt valiokuntaan lakialoitteen n:o 32 toukokuun 19 päivänä 1983 sekä edellä luetellut toivomusaloitteet kesäkuun 17 päivänä 1983.

Moottoriajoneuvoverosta annetun lain mukaan moottoriajoneuvon käyttämisestä muulla voimalla tai polttoaineella kuin sekoittamattomalla bensiinillä tai bensiinialkoholilla on suoritettava valtiolle moottoriajoneuvoveroa. Moottoriajoneuvoverona peritään dieselöljyä, moottoripetrolia tai sähköä käyttämään tarkoitettua taikka nestekaasua käyttävästä moottoriajoneuvosta varsinaista ajoneuvoveroa. Valtaosa varsinaista ajoneuvoveroa maksavista ajoneuvoista käyttää polttoaineena dieselöljyä.

Dieselkäyttöisten henkilöautojen määrän kasvu on ollut suhteellisesti selvästi koko henkilöautokannan nousua nopeampaa ja suuntautunut pääasiassa yksityiskäytössä oleviin autoihin. Siten on edelleen tarkoituksenmukaista pyrkiä pienentä-

mään bensiini- ja dieselkäyttöisten henkilöautojen käyttökustannusten eroa. Tämän vuoksi hallitus ehdottaa, että henkilöautoista suoritettavaa varsinaista ajoneuvoveroa korotettaisiin 9 markalla henkilöauton 100 kilogramman määrältä tai sen osalta. Korotettuna vero suoritettaisiin 57 markan suuruisena ajoneuvon kokonaispainon kuitakin 100 kilogramman määrältä tai sen osalta.

Paketti-, kuorma- ja erikoisautojen varsinaista ajoneuvoveroa on viimeksi korotettu vuoden 1982 alusta. Vuosina 1982—1984 tapahtunutta ja tapahtuvaa rahanarvon muutosta vastaavasti hallitus ehdottaa, että paketti-, kuorma- ja erikoisautoista suoritettavaa varsinaista ajoneuvoveroa korotettaisiin keskimäärin 30 prosentilla.

Moottoriajoneuvoverolain mukaan varsinainen ajoneuvovero, jonka määrä on vähintään 800 markkaa, kannetaan kahdessa erässä. Tätä pienemmät määrät kannetaan yhdessä erässä ja 1 600 markkaa suuremmat määrät neljässä erässä. Koska veron määrää ehdotetaan korotettavaksi, hallitus ehdottaa, että myös mainittuja rajoja korotettaisiin siten, että varsinaisen ajoneuvoveron kanto toimitettaisiin kahdessa erässä, jos veron määrä on vähintään 1 000 markkaa ja neljässä erässä, jos veron määrä on vähintään 2 000 markkaa.

Moottoriajoneuvoverolain mukaan palautetaan ajoneuvoveroa, jos moottoriajoneuvo on verovuoden aikana poistettu moottoriajoneuvorekisteristä. Hallitus ehdottaa, että verovuodelta rekisteristä poistamisen vuoksi palautettava pienin määrä korotettaisiin nykyisestä 50 markasta 100 markkaan.

Lakialoitteeseen n:o 32 sisältyvän lakiehdotuksen mukaan olisivat moottoriajoneuvoveron lisäverosta vapaita traktorit aina silloin, kun niitä käytetään maa- ja metsätaloudessa ja myös silloin, kun traktoria käytetään sellaisessa muussa kuljetustehtävässä, jonka suorittamiseen ei vaadita liikennelupaa.

Toivomusaloitteessa n:o 107 ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi kiireellisesti toimenpiteisiin tehdäkseen kotimaisten polttoaineiden traktorilla tapahtuvis-

sa kuljetuksissa mahdolliseksi käyttää traktorissa verovapaata polttoainetta.

Toivomusaloitteessa n:o 173 ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin moottoriajoneuvoverolain muuttamiseksi siten, että traktoreiden osalta lisävero voidaan maksaa vuorokausikohtaisena ja että puutavaran kuljetus voidaan suorittaa yleisellä tiellä ja kadulla lisäverosta vapaalla polttoaineella, kun kuljetus ei tapahdu erillisenä maksettavaa rahtikorvausta vastaan.

Toivomusaloitteessa n:o 199 ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus nopeasti ryhtyisi toimenpiteisiin, jotta polttoaineen hankintakuitin esittäminen riittäisi maataloustöiden ulkopuolisen traktorijon todistamiseksi veronalaista polttoainetta käyttäväksi.

Toivomusaloitteessa n:o 219 ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin maataloustraktoreissa verottoman polttoaineen sallimiseksi myös maatalouteen kuulumattomissa ajoissa, joita suoritetaan tilapäisesti.

Toivomusaloitteessa n:o 304 ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin, joilla tehtäisiin mahdolliseksi verottoman polttoaineen käyttäminen traktoreissa kuljetuksiin, jotka koskevat paitsi maa- ja metsätaloutta ja maa- ja metsätalouden harjoittajan yksityistaloutta, turkistarhausta tai puutarhaviljelyä.

Toivomusaloitteessa n:o 408 ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi pikaisiin toimenpiteisiin moottoriajoneuvoveron poistamiseksi ammattimaiselta kuorma-autoliikenteelta.

Toivomusaloitteessa n:o 487 ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus

ryhtyisi pikaisiin toimenpiteisiin linjaliikenteessä käytettävien linja-autojen veronhuojennuskeinojen lisäämiseksi.

Valiokunta on käsitellyt asian ja todennut hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen tarkoituksenmukaiseksi. Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta on päättänyt asettua puoltamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Valiokunta kiinnittää huomiota moottoriajoneuvoverosta annetun lain tulkinnallisiin epäselvyyksiin, jotka koskevat pääasiassa maatalouskäytössä olevien traktorien oikeutta verovapaan polttoaineen käyttöön silloin, kun traktoria käytetään tilapäisesti muun kuin maa- ja metsätalouden tarkoituksiin. Valiokunta pitää tarpeellisenä näiden säännösten selkiinnyttämistä ja edellyttää, että hallitus ryhtyy asian vaatimiin toimenpiteisiin.

Käsitlemiensä aloitteiden suhteen valiokunta on asettunut kielteiselle kannalle.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Samalla valiokunta, jonka käsittelyn pohjana on ollut hallituksen esitys, ehdottaa,

että lakialoitteeseen n:o 32 sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Vielä valiokunta ehdottaa,

että toivomusalitteet n:o 107, 173, 199, 219, 304, 408 ja 487 hylättäisiin.

Helsingissä 14 päivänä lokakuuta 1983

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Salolainen, varapuheenjohtaja Muurman, jäsenet Ajo, Alppi, Joutsenlahti, Koskenniemi, Linna, Martikainen,

Mäki-Hakola, Rönholm, Surakka, Sutinen, Tenhiälä ja Tuovinen sekä varajäsenet Jokela, Kuusio, Mattila, Puolanne, Sasi, Vepsäläinen ja Westerlund.

Vastalauseita

I

Hallituksen esitystä, joka korottaisi paketti-, kuorma- ja erikoisautoilta suoritettavaa varsinaista ajoneuvoveroa keskimäärin 30 prosentilla, ei voida pitää hyväksyttävänä. Veron korotus on vastoin tulo- ja menoarvioesityksen perusteissa mainittua tavoitetta hillitä voimakkaasti inflaatiota. Kun valtaosa kuljetuksista suoritetaan kuorma- ja pakettiautoilla, heijastuu veronkorotus välittömästi tuotteiden hintoihin. Kuljetus-

kustannusten nouseminen rasittaa suhteellisesti eniten syrjäseutujen asukkaita pitkien kuljetustäisyyksien takia. Tämän johdosta hallituksen esitystä emme voi pitää hyväksyttävänä.

Ehdotammekin,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 14 päivänä lokakuuta 1983

Osmo Vepsäläinen

Niilo Koskeniemi

Ulla-Leena Alppi

II

Hallitus esittää dieselöljyä, moottoripetrolia tai sähköä käyttämään tarkoitetuista taikka neste-kaasua käyttävistä moottoriajoneuvoista suoritettavan varsinaisen ajoneuvoveron määriä korotettaviksi. Hallituksen tarkoituksena on nimenomaan heikentää dieselöljyä käyttävien moottoriajoneuvojen taloudellista kilpailukykyä bensiinikäyttöisiin moottoriajoneuvoihin nähden.

Hallituksen tavoitetta kiristää ajoneuvojen verotusta on pidettävä kohtuuttomana. Auto on tämän päivän yhteiskunnassa välttämättömyystarve. Valtion tulot tieliikenteestä ovat liikenneministeriön arvion mukaan vuonna 1983 8 582 miljoonaa markkaa ja tieliikenteestä aiheutuvat menot 3 552 miljoonaa markkaa. Kun jo nyt tieliikenteeltä kerätään reilusti enemmän varoja, kuin mitä siihen panostetaan, on yleiseksi tavoitteeksi hyväksyttävä liikenteeseen kohdistuvien verojen alentaminen.

Hallituksen pyrkimystä dieselöljyä käyttävien moottoriajoneuvojen ankarampaan verotukseen ei ole pidettävä hyväksyttävänä. Ensiksikin on todettava, että dieselautoja käyttävät erityisesti ne henkilöt, jotka joutuvat ajamaan työnsä puolesta hyvin paljon ja joille auto on työesine. Dieselautoja on myös suhteellisesti ottaen enemmän syrjäseuduilla, joilla välimatkat ovat pitkät. Näin kiristynyt verotus kohtaantuu täysin väärään henkilöryhmään.

Yleiseksi tavoitteeksi on myös asetettu energian säästäminen. Tunnettua on, että dieselöljyä käyttävät moottoriajoneuvot kuluttavat selvästi vähemmän polttoainetta kuin bensiinikäyttöiset moottoriajoneuvot. Näin ollen on valtion kannalta tarkoituksenmukaista edistää niiden henkilöiden, jotka ajavat paljon, siirtymistä dieselautojen käyttöön.

Nykyinen verotusjärjestelmä kohtelee jo liian ankarasti dieselkäyttöisiä henkilöautoja. Valtiovarainministeriössä tehdyn laskelman mukaan maksaa dieselkäyttöisen henkilöauton omistaja valtiolle autoverona, ajoneuvoverona ja polttoaineverona kaikkiaan 56,2 penniä ajokilometriä kohden, kun vastaavanlaisen bensiinikäyttöisen henkilöauton omistajalta peritään 34,3 penniä ajokilometriä kohden vuotuisen ajokilometrimäärän ollessa 17 800 km.

Lakiesityksen 5 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaista veroa on korotettu vuonna 1981 100 prosenttia, vuonna 1982 30 prosenttia, vuonna 1983 23 prosenttia ja nyt veroa esitetään korotettavaksi 19 prosenttia. Veron määrä on ollut vuonna 1978 15 markkaa kultakin kokonaispainon 100 kilogramman määrältä. Hallituksen esityksen mukaan se tulisi nyt olemaan 57 markkaa. Nousu olisi täten kaiken kaikkiaan 280 prosenttia. Kun hallituksen tavoitteena on inflaation hillitseminen, ei kuvattua veronkorotuslinjaa

voida pitää hallituksen yleisten tavoitteiden mukaisena. Näin suuret korotukset tulevat ilman muuta näkymään tuotteiden hinnoissa.

Raskaan liikenteen osalta on erityisesti todettava se, että tällä hetkellä pyritään tavaraliikenteen ja erityisesti raskaan liikenteen kustannusvastavuutta selvittämään. Näin ollen veronkorotusajankohtaa on pidettävä epäonnistuneena. Jo tällä hetkellä on amattimaisessa liikenteessä työttömyys suurena ongelmana samoin kuin kapasiteetin vajaakäyttö. Verotuksen kiristäminen ja siitä

aiheutuva kuljetuskustannusten nousu ovat omiaan heikentämään amattimaisen moottoriajoneuvoliikenteen ja erityisesti raskaan liikenteen mahdollisuuksia tarjota kilpailukykyisiä kuljetuksia. Valtion verojen korotukset eivät saa tapahtua siellä, missä ne selvimmin aiheuttavat työttömyyttä.

Edellä esittämämme perusteella ehdotamme,

että Euskunta päättäisi hylätä hallituksen esityksen sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 14 päivänä lokakuuta 1983

Kimmo Sasi
Ulla Puolanne

Pentti Mäki-Hakola
Pertti Salolainen